

ה"ת 25598/04/23 - עבד אל כרים אבו ג'עפר נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום בכפר סבא

ה"ת 25598-04-23 אבו ג'עפר נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני:

בפני **כבוד השופט שרון דניאלי**
מבקש **עבד אל כרים אבו ג'עפר**
נגד **מדינת ישראל**
משיבה

החלטה

- מונחת לפניי "בקשה לשחרור רכב תפוס", שהגיש המבקש עבד אלכרים אבו ג'עפר (להלן - המבקש) נגד המשיבה, משטרת ישראל (להלן - המשיבה), ובה הוא מבקש מבית המשפט להורות למשיבה להורות על שחרור רכב מסוג שברולט, נושא מ.ר. 27-795-75 (להלן - הרכב).
- הבקשה הועברה לטיפול לאחר שהוגשה במסגרת ת"פ (שלום - כפר סבא) 35518-01-23 **מדינת ישראל נ' אחמד אבן בררי ואח'**, שם מואשמים אבן בררי ומחמוד ח'טיב בביצוע עבירות של מרמה ורכוש הנוגעות בעיקרן לגניבות דלק.
- בחלק הכללי של כתב האישום טענה המאשימה (המשיבה כאן), כי בתאריך 15.11.22 רכש אבן בררי מהמבקש כאן רכב מסוג שברולט סילווראדו מ.ר. 27-795-75, קרי הרכב מושא הבקשה, כי הנאשמים בת"פ 35518-01-23 התקינו בחלקו האחורי של הרכב "**מיכל אחסון מסוג היפוטנק בנפח 960 ליטר, וזאת לשם מילוי בסולר ושינועו...**" וכי במקרים מסוימים התקינו גם נגררת לרכב ובה מיכל אחסון נוסף באותו נפח.
- המבקש טען בבקשתו כי רכבו נתפס על ידי המשיבה כשהוא ברשותו של אבן בררי, "**שהתכוון לרכוש הרכב בבעלות אישית מרשות המבקש**", וכי בין הצדדים גם נערך הסכם מכר, אולם טרם שולמה כל תמורה עבור הרכב ולא בוצעה העברת בעלות.
- המבקש גם טען כי שהה בחו"ל בעת ביצוע העבירות לכאורה על ידי אבן בררי ושותפו, ונדהם לגלות שבוצעו באמצעות הרכב. המבקש טען כי זומן לעדות במשטרה, והציג בחקירתו את הסכם המכר ודרש את רכבו בחזרה.
- המבקש ציין כי בקשה קודמת שהגיש (ה"ת (שלום - פ"ת) 2210-01-23) נדחתה ביום 22.3.23 בהחלטת בית המשפט (כבוד השופט ש' שטיין).
- דיון בבקשה התקיים ביום 2.5.23. ב"כ המבקש, עו"ד אנואר פריג', טען בדיון כי הרכב רשום על שם המבקש, שלא קיבל כל תמורה עבורו מאבן בררי, בניגוד להוראות הסכם מכר הרכב שנערך בין הנאשם לאבן בררי, ועל כן העיסקה לא הושלמה.

ב"כ המבקש טען כי בהתאם להסכם המכר ניתנה לאבן בררי שהות בת 60 יום לתשלום התמורה בעד הרכב, וכי במהלך תקופה זו, בעת שהמבקש נמצא מחוץ לישראל, בוצעו העבירות מושא כתב האישום שהוגש נגד אבן בררי ושותפו, ואין כל טענה נגד המבקש, במסגרת ההליך הפלילי, כי ידע על כוונתו של אבן בררי לעשות שימוש פלילי ברכב.

בהקשר זה הציג לראשונה ב"כ המבקש במהלך הדיון את הסכם המכר (הוא הוגש לבית המשפט רק ביום 30.5.23, לאחר הדיון), וטען כי אין סיכוי לבקשת החילוט של המשיבה, אם וכאשר תוגש בסיומו של ההליך הפלילי, מאחר שהעיסקה לא הושלמה והבעלות לא הועברה.

כן טען ב"כ המבקש שבית המשפט (כבוד השופט שטיין) כבר הורה בהחלטה קודמת מיום 11.1.23 על שחרור הרכב בתוך 30 יום, וכי רק לאחר שהוגשה בקשתו השנייה של המבקש לשחרור הרכב, התנגדה המשיבה לכך.

5. ב"כ המשיבה, עו"ד ליאור בר עמי, השיב כי החלטתו של כבוד השופט שטיין מיום 11.1.23 ניתנה בזמן הליכי המעצר לצרכי חקירה נגד אבן בררי, אך משהוגש נגדו כתב אישום, השתנתה נקודת האיזון.

כשנשאל על ידי בית המשפט האם לא נדרשת גם עמדתו של אבן בררי במסגרת ההליך שלפניי, לנוכח עמדת המאשימה כי הוא-הוא הבעלים של הרכב, השיב כי בעלות כשלעצמה (הכוונה לרישום בעלות) אינה אינדיקציה לשאלה האם ניתן לחלט את הרכב כלשונו, וכי מנהג הבעלים שנהג אבן בררי ברכב, כמו גם אמירותיו בחקירה לפיהן הוא הבעלים של הרכב, יאפשרו את חילוט הרכב לנוכח השימוש בו לצורך ביצוע העבירות. באשר למעמדו וזכויותיו של המבקש, ציין ב"כ המשיבה כי המבקש יוכל לתבוע את אבן בררי על הפרת ההסכם ביניהם, אך באי תשלום התמורה על פי ההסכם, כמו גם באי העברת הבעלות הרשומה על שמו של אבן בררי, אין כדי ללמד שהמבקש נשאר בעליו של הרכב, שכן הבעלות ברכב עברה לאבן בררי, מכוח ההסכם, ביום 15.11.22, המועד בו נמסר הרכב לאבן בררי ועבר לחזקתו.

ב"כ המשיבה טען כי אם יחליט בית המשפט לימים להורות על חילוט הרכב, יוכל המבקש לתבוע את אבן בררי תביעה אזרחית בעילה חוזית, אך הפרת החוזה אינה מלמדת שהחוזה לא השתכלל.

ב"כ המשיבה הדגיש כי אבן בררי נהג מנהג בעלים ברכב, והראייה לכך היא שביצע שינויים במרכב של הרכב, לרבות התקנה של מיכל סולר.

לשאלת בית המשפט השיב ב"כ המשיבה כי לדידה של המשיבה (המאשימה בת"פ 35518-01-23) יש חשיבות לשמירה על הרכב כראייה בהליך הפלילי.

6. בסיום הדיון ניתנה החלטתי בה ביקשתי לקבל גם את תגובתו של אבן בררי, באמצעות בא כוחו, הן בכל הנוגע לבקשה עצמה להחזרת הרכב למבקש, והן בנוגע לשאלה האם לשיטתו יש צורך בהצגת הרכב כראייה בהליך הפלילי.

ביום 3.5.23 שלח בא כוחו של אבן בררי, עו"ד יוסי זילברברג, הודעה מטעמו בה ציין כי מרשו מאשר שלא שילם כסף עבור הרכב, וכי טען זאת כבר בחקירותיו במשטרה. "לעניין הראייה", ציין עו"ד זילברברג, שהמאשימה מבקשת "לקשור את הרכב לאירועים ... באמצעות 'סימנים מזהים'", בהם כופר מרשו.

בו ביום, 3.5.23, ניתנה החלטתי לפיה לא מצאתי כי בתגובה זו הובעה עמדתו של אבן בררי ביחס לבקשת המבקש, וביקשתי מעו"ד זילברברג להתייחס לדברים, אך לא הוגשה כל התייחסות נוספת.

ביום 29.5.23, לאחר החלטה נוספת של בית המשפט, הודיעה המאשימה כי היא זקוקה לרכב לשם ניהול המשפט, וגם לשם בקשת החילוט, וגם הודיעה בשמו של עו"ד זילברברג, על כך שאינו מוותר על טענתו בדבר "כלל הראייה הטובה ביותר".

כאמור, ביום 30.5.23 הגיש ב"כ המבקש לבית המשפט את הסכם מכר הרכב. מעבר לכך, לא הוגשו כל אסמכתאות או מסמכים נוספים על ידי הצדדים לבקשה.

דיון והכרעה

7. הבקשה שלפניי הוגשה מכוח סעיף 34 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחניפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט - 1969 (להלן - הפקודה) שקובע כי: **"על פי בקשת שוטר שהוסמך לכך על ידי קצין משטרה בדרגת מפקח משנה או בדרגה גבוהה מזו דרך כלל או לענין מסויים (להלן - שוטר מוסמך), או על פי בקשת אדם התובע זכות בחפץ, רשאי בית משפט שלום לצוות כי החפץ יימסר לתובע הזכות או לאדם פלוני, או שינהג בו אחרת כפי שיוורה בית המשפט - הכל בתנאים שייקבעו בצו"**.
8. סעיף 32(א) לפקודה מסדיר את התנאים לתפיסת רכוש: **"רשאי שוטר לתפוס חפץ, אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור עבירה, או שהוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע העבירה או אמצעי לביצועה"**. סעיף 33 לפקודה קובע כי המשטרה רשאית להמשיך ולהחזיק בחפץ לגבי חל אחד התנאים המנויים בסעיף 32 לפקודה עד להגשתו לבית המשפט, וזאת בכפוף לאמור בסעיף 34.
9. כך, כאשר הבקשה מכוח סעיף 34 אינה מוגשת על ידי "שוטר מוסמך" כהגדרתו בסעיף 34 לפקודה, על המבקש להראות כי יש לו "זכות" בחפץ אותו הוא מבקש לקבל לידי, ובכל מקרה בית המשפט נדרש לערוך איזון בין זכותו של המבקש בחפץ לבין האינטרס הציבורי שבגינו נתפס החפץ.
- בפסיקה נקבע כי הפגיעה בקניין של בעל הזכות אפשרית רק אם התפיסה נדרשת למטרת מניעת ביצוע עבירה עתידית או אם נועדה למטרת חילוט או אם מטרתה להציג את החפץ התפוס כראיה בהליך המשפטי.
- לעניין זה ר' בש"פ 7992/22 **עדנאן נורי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 1.3.23); בש"פ 8331/21 **עלי אבו שלבק נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 16.1.22); בש"פ 333/21 **אבו ג'אבר נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 18.4.21); בש"פ 342/06 **חברת לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 12.3.06).
- כן יש לבחון קיומה של אפשרות חלופית לתפיסה, תוך שיילקחו בחשבון עוצמת תכלית התפיסה בנסיבות המשתנות של ההליך הפלילי המתפתח, טיב החפץ, מידת נחיצותו לבעליו, שיעור הנזק שייגרם לו כתוצאה מהמשך ההחזקה, ומשך הזמן בו החפץ מוחזק (ר' בש"פ 8331/21 הנזכר לעיל).
- כך נקבע למשל כי ניתן להורות על שחרור רכב תפוס, אם יתאפשר לחשוד לערוך בו בדיקה קודם לכן, וזאת משום שלא ניתן להשלים עם המשך הפגיעה בזכות קניינית של צד שלישי אך בשל האפשרות שיוגש כתב אישום נגד חשוד נוסף (בש"פ 608/21 **ג'ראבה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 10.2.21)). בבש"פ 608/21 גם נקבע כי יש להבחין בין "תובע זכות" שאינו צד להליך הפלילי, לבין "תובע זכות" שהוא נאשם או חשוד, וצוין כי במקרה הראשון של צד זר להליך הפלילי, הפגיעה בזכות הקניינית מתעצמת.

לאחר כל זאת, יש לזכור כי ההליך שלפניי, של בקשה להחזרת תפוס בשלב הזמני, בטרם נשמע ההליך העיקרי ולובנו הראיות, הוא אינו ההליך המתאים לבירור הזכויות הקנייניות בתפוס (לעניין זה ר' בש"פ 8331/21 הנזכר לעיל וכן בש"פ 7715/97 חג'ג' נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(1), 14 (1998)).

10. ומן הכלל אל הפרט. במקרה שלפניי, טוען המבקש כי הוא הבעלים של הרכב מושא הבקשה, וכי יש לו זכות קניינית בו, ואילו המשיבה טוענת כי הרכב עבר לבעלותו של אבן בררי, וכי לכל היותר קיימת למבקשת זכות חוזית, שצריכה להידון במישור האזרחי לנוכח טענתו של המבקש כי אבן בררי לא קיים את התחייבויותיו כלפיו בהתאם להסכם המכר.

סוגיה נוספת שמתעוררת כאן היא היותו של הרכב ראייה בתיק, לטענת המשיבה, ועמדתו של אבן בררי, כפי שנמסרה באמצעות המשיבה, לפיה אינו מוותר על "כלל הראייה הטובה ביותר" בכל הקשור להוכחת טענות המאשימה בהליך הפלילי בדבר השימוש הרכב לצורך ביצוע העבירות המיוחסות לאבן בררי בכתב האישום.

יוצא, כי המשיבה מציגה שני טעמים המצדיקים לשיטתה את תפיסת הרכב, הנוגעים הן לשמירת זכויותיה בדיון בבקשת החילוט שתידון בעתיד והן בכל הנוגע לניהול ההליך הפלילי עצמו, ולחשש מפני טענה אפשרית של הנאשמים בהליך הפלילי בדבר נזק ראייתי שייגרם להם כתוצאה מהחזרת הרכב לידי המבקש, שאינו צד להליך הפלילי.

11. עיינתי בהסכם המכר שצורף, שנושא את הכותרת: "**הסכם מכר והעברת חזקה ובעלות ברכב**" וכותרת המשנה שלו: "**שנערך ונחתם בכפר קאסם ביום 15/12/2002 (ה')**".

הצדדים להסכם, המבקש ואחמד אבן בררי, חתמו על ההסכם לפני עו"ד בדיר ג'האד (ביום 15.12.22 (ושוב נכתב "ה'"), אך בגוף ההסכם נכתב כי "**מועד המסירה/החזקה בידי הקונה: 15/11/2022 שעה 07:00**", וכי התמורה בגין הרכב בסך 50,000 ₪ תועבר למוכר תוך 60 ימים ממועד מסירת הרכב לידי הקונה, "**ולא יאוחר מיום 15.1.2023**".

אציין, כי בכתב האישום בת"פ 35518-01-23 טוענת המאשימה כי הרכב נמכר כבר ביום 15.11.22, וחלק מהעבירות בוצעו על פי הנטען באמצעות הרכב כבר עובר ליום 15.12.22, כך שמתברר כי התאריך 15.12.22 נכתב בטעות קולמוס, ובכל מקרה אינו משקף את מועד חתימת ההסכם.

12. כאמור, במסגרת ההליך שלפניי, אני יכול לקבוע מסמרות בעניין שאלת הבעלות ברכב, אך בהחלט יש מקום לדון בטענות הצדדים במישור "הלכאורי", ובהקשר זה, אופן ניסוח ההסכם, הן בבחינת כותרתו והן (ובעיקר) בבחינת תוכנו, מעורר קושי עבור המבקש.

אכן, במסגרת הדיון שלפניי אין חולק שאבן בררי לא שילם למבקש דבר, ולא עמד בהתחייבותו על פי ההסכם לשלם למבקש 50,000 ₪ בתוך 60 יום ממועד מסירת הרכב, 15.11.22.

אלא, שאין בהסכם הוראה לפיה הבעלות ברכב תועבר רק לאחר העברת מלוא התמורה או אף חלקה, או שאם לא ישולם הסכום המדובר, יהיה רשאי המבקש ליטול את רכבו בחזרה. כך, בניגוד למשל למקרה שנדון בה"ת (מחוזי - י"ם) 60767-05-21 **ישראל דניאל נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 24.6.21).

13. על פי ההסכם בבקשה שלפניי, אבן בררי קיבל לידי את החזקה ברכב כבר ביום 15.11.22, ואין כל הוראה בהסכם המתנה את בעלותו בכל תנאי תשלום, לרבות לא סעיף התשלום הנזכר לעיל.

סעיף 33 לחוק המכר, התשכ"ח - 1968 קובע כי "הבעלות בממכר עוברת לקונה במסירתו, אם לא הסכים הצדדים על מועד אחר או על דרך אחרת להעברת הבעלות", ורכב הוא בגדר "מטלטלין" כאמור בחוק זה, ועל כן הוראת סעיף 33 לחוק המכר חלה עליו.

אכן, כשמדובר בכלי רכב, ישנה חשיבות גם לרישום הבעלות על הרכב, ובמקרה זה לא הועברה הבעלות על שמו של אבן ברירי, אך כפי שנקבע בפסיקה, רישום הרכב הוא דקלרטיבי ולא קונסטיטוטיו, ואין בו, כשלעצמו, כדי להעיד על כך שהבעלים הרשום הוא הבעלים בפועל (לענין זה ר' למשל רע"א 5379/95 "סהר" חברה לביטוח בע"מ נ' בנק דיסקונט לישראל בע"מ, פ"ד נא(4) 464 (1997)).

לכן, בניגוד למקרה שנדון בה"ת 60767-05-21 הנזכר לעיל, בוודאי שלא ניתן לקבוע בנחרצות, כי המבקש הוא הבעלים של הרכב, ולמען הסר ספק, טענת המבקש בעניין זה לא הוכחה בפניי בהתאם למידת ההוכחה הנדרשת במשפט אזרחי (ר' בש"פ 5105/20 שמעון נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 25.5.21)).

למצער, נדרש בירור ראייתי מעמיק יותר בשאלה זו, שלא ניתן לבצעו בשלב זה במסגרת ההליך שלפניי, לנוכח זהות המעורבים, לרבות אבן ברירי.

14. וזהו רק קושי אחד שעומד לפני המבקש בהליך שלפניי, משום שבהודעתו של אבן ברירי לבית המשפט באמצעות בא כוחו, הוא לא הודיע כי הוא מוותר על "כלל הראייה הטובה ביותר" בכל הנוגע לבדיקת הרכב, מה עוד שעו"ד זילברברג ציין בהודעתו כי אבן ברירי כופר בטענת המאשימה בכתב האישום בדבר "סימנים מזיהום" של הרכב, כך ששאלה זו מצויה במחלוקת בהליך הפלילי. כאמור לעיל, להודעה זו התווספה הודעת העדכון של המאשימה לפיה עו"ד זילברברג הודיע כי אינו מוותר על "כלל הראייה הטובה ביותר".

כשמדובר במוצג שהוא כלי רכב, ברור כי אין ציפייה שהרכב יובא פיזית לבית המשפט כמוצג, אך ברור כי להגנה בהליך הפלילי שמורה הזכות לבדוק את הרכב בעצמה, ואם אין ויתור על כלל הראייה הטובה ביותר מצידה או למצער בדיקה מקדימה של הרכב, האינטרס של המאשימה בשמירת הרכב כראייה, מתווסף לאינטרס שלה בכל הנוגע לבקשת חילוט עתידית.

15. כאמור, כמצוות הפסיקה, במסגרת בקשה להחזרת תפוס, על בית המשפט לבחון האם קיימת חלופה הולמת לתפיסת החפץ, שתצמצם את הפגיעה בזכויותיו של הטוען לזכות תוך שמירה על האינטרסים המוגנים של המשיבה.

אין בהחלטתי זו כדי לקבוע מסמרות בעניין זכות הבעלות של המבקש ברכב, אך במכלול נסיבות העניין, ובשלב דיוני זה, לא מצאתי כי קיימת חלופה הולמת לתפיסה, וגם לא הוצגה לי כזו על ידי המבקש.

בהחלט ייתכן שניתן יהיה לדון בבקשה בשלב מתקדם יותר של ההליך הפלילי, גם אם טרם סיומו, או אם תושג הסכמה בדבר בדיקה מקדימה של הרכב או ויתור מטעם הנאשמים בהליך הפלילי על טענותיהם בדבר כלל הראייה הטובה ביותר, אך לעת הזו, איני מוצא כי ניתן לקבל את הבקשה, ואף לא להורות על שחרור הרכב בתנאים.

סיכום של דבר

16. הבקשה נדחת.

ניתנה היום, כ"ד סיוון תשפ"ג, 13 יוני 2023, בהעדר הצדדים.